

บทความวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง
The Study of Upper Secondary Level Learners' Behavior Returning to Classroom
(On-site) During the Ease of the Covid-19 Pandemic

หัตทยา มั่นชาติ^{1*}

Hatthaya Manchat^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนด้านการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง กรณีศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี โดยการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยในรูปแบบผสมผสาน แบบแผนรองรับภายใน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลสนับสนุน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ จำนวน 311 คน และเชิงคุณภาพ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ผลการศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมากที่สุด ($M = 4.21, SD = 1.0$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือพฤติกรรมการฟังผู้มีอำนาจ ($M = 3.70, SD = 0.9$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา มีผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุด โดยในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.80, SD = 1.1$) ในขณะที่ช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไซต์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($M = 4.00, SD = 1.1$) 3) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยและพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาและพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยในช่วงออนไลน์มีความสัมพันธ์ที่ .376 และในช่วงออนไซต์ มีความสัมพันธ์ที่ .495

คำสำคัญ: พฤติกรรม, การแพร่ระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส, ออนไลน์, ออนไซต์

Article Info: Received 14 February, 2024; Received in revised form 12 June, 2024; Accepted 23 June, 2024

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาการการเรียนรู้และนวัตกรรมการศึกษา คณะวิทยาการการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Master Student in Division of Learning Science and Educational Innovation, Faculty of Learning Sciences and Education, Thammasat University.

Email: hatthaya.hm@gmail.com

* Corresponding Author

Abstract

This research delves into the behavior of upper secondary school students in learning and living during the COVID-19 easing phase, focusing on a large school in Nonthaburi province. Employing a mixed methods research approach, it combines quantitative research, involving 311 participants, and qualitative research, involving 15 individuals. The research instruments were implemented by questionnaires and interviews. The data analysis was used the descriptive statistic, Pearson Correlation and thematic analysis. The findings can be summarized as follows: 1) the study of behaviors of upper secondary school students found that the students exhibited the highest levels of cooperation ($M = 4.21$, $SD = 1.0$) with average levels classified as high. The next most common behavior was listening to authority ($M = 3.70$, $SD = 0.9$), also rated as high. 2) the study of factors influencing the behavior of students showed that educational management had the greatest impact on student behavior. During the online learning period, the average impact was high ($M = 3.80$, $SD = 1.1$), and it remained high during the on-site learning period ($M = 4.00$, $SD = 1.1$). 3) Pearson's correlation coefficients revealed strong positive links between educational management, cooperative behavior, and teacher attitudes during both online (.376) and on-site learning (.495).

Keywords: Behavior, COVID-19, Online, On-site

บทนำ

ช่วงปลายปีคริสต์ศักราช 2019 เกิดการระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่เรียกว่า COVID-19 (World Health Organization, 2021) และแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วจากที่จะควบคุมในหลายประเทศ (อิติชัย พันธนี และ กันทิลาทวีวิทยกร, 2564) รวมทั้งประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินนโยบายควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ให้อยู่ในวงจำกัด (กรมควบคุมโรค, 2563) ส่งผลให้ประชาชนในประเทศต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชนปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) เนื่องจากโรงเรียนถือเป็นพื้นที่ที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดได้ง่าย เนื่องจากมีผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากอยู่ร่วมกันในพื้นที่จำกัด โรงเรียนจึงได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาด เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุด (ภิญโญ วงษ์ทอง และ สมเสมอ ทักษิณ, 2565)

แม้ว่าการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์จะช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ลดการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 และช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่กลับพบปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ผู้สอน และสถานศึกษา ที่ต้องรับมือและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความต่อเนื่องและกระทบกับผู้เรียนน้อยที่สุด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ผ่อนคลายมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 โดยให้สถานศึกษาสามารถกลับมาจัดการเรียนรู้ในรูปแบบปกติ (On-site) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ส่งผลให้ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ผู้เรียนและผู้สอนต้องเผชิญหน้ากับการปรับตัวในการเรียนรู้ครั้งใหญ่หลายครั้ง ซึ่งจากการศึกษาจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมพบว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หากสิ่งแวดล้อมที่เคยอยู่เดิมมีการเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในขณะเดียวกันหากพฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนไปย่อมส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน (สุวิไล เรืองวัฒนสุข, 2558) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาอันสั้น ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการแสดงออกและปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ในขณะที่จิตวิทยาสังคม ได้กล่าวไว้ว่าพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนเป็นผลมาจากอิทธิพลของบุคคลรอบตัวผู้เรียน (วัชรารักษ์ บุญญศิริวัฒน์, 2560) ดังนั้นพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกในช่วงกลับมาเรียนในรูปแบบปกติ (On-site) จึงไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเท่านั้น แต่เป็นผลมาจากการรับอิทธิพลจากคนในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู กลุ่มเพื่อน ผู้สอน หรือแม้แต่สื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ที่หล่อหลอมให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ซึ่งช่วงเวลาในการศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาในช่วงที่การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 คลี่คลายลงและผลจากการเรียน

ในรูปแบบออนไลน์ โดยจากการทบทวนวรรณพบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนมีทั้งพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยจากตัวผู้เรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และการจัดการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแบบเดิมไปสู่วิถีชีวิตใหม่ (New normal) ของคนในสังคม ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการเรียนและอิทธิพลจากครอบครัวผู้เรียนเอง นอกจากนี้ผลจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยมักศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการเรียนในรูปแบบออนไลน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ โดย อัครเดช ฐิตสุภกร และ สมมภู หาญภักดีสกุล (2566) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ ธีรชัชชาติพัฒน์ ยุกตานนท์ (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรูปแบบออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 (ประเสริฐ เกิดมงคล, 2565) ซึ่งยังไม่มีผู้ศึกษาในด้านพฤติกรรมของผู้เรียนเท่าใดนัก ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงสนใจศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลงเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจผู้เรียนและให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและบุคคลอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อหาทางช่วยเหลือ แก้ไข และป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน อีกทั้งโรงเรียนหรือหน่วยงานทางด้านการศึกษามีข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและวางแผนนโยบายเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในด้านการจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการดูแลอย่างครบวงจร ทั้งจากครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (Onsite) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (Onsite) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) และแบบแผนรองรับภายใน (Embedded Design) ประกอบด้วยวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลสนับสนุน (Qualitative Research) มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเชิงปริมาณ ศึกษาประชากรของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,152 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด 311 คน โดยการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตร Yamane' เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยใช้การสุ่มเลขที่

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ศึกษาประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,152 คน (2) ผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 74 คน (3) ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,152 คน

โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 คน (2) ผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 คน (3) ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาได้ยินยอมการเข้าร่วมการวิจัย โดยลงนามยินยอมในแบบสอบถามซึ่งกระบวนการนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สุ่มผู้เรียนโดยแยกผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับชั้น (ม.4, ม.5, ม.6) และโทรศัพท์ไปสอบถามความยินยอมการเข้าร่วมการวิจัยอีกครั้ง โดยแจ้งจุดประสงค์การวิจัย การเก็บข้อมูล

และระยะเวลาการเก็บข้อมูล รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองของผู้เรียนด้วย หากทั้งผู้เรียนและผู้ปกครองตกลงให้การยินยอม ผู้วิจัยจึงดำเนินการนัดวันและเวลาที่สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยในครั้งนี้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อชักชวนเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น

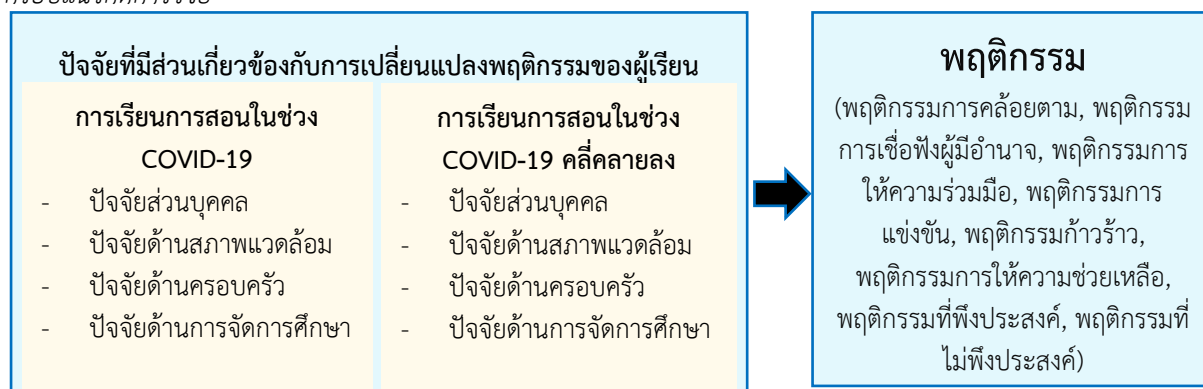
1) **ข้อมูลเชิงปริมาณ** ใช้แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 สเกล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน คำถามทั้งหมด 30 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน โดยออกแบบคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันใช้คำไม่สุภาพในขณะที่อยู่ในห้องเรียนหรือพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น

2) **ข้อมูลเชิงคุณภาพ** ใช้แบบสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-Face) โดยใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Selection Interview) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผู้ถูกสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ผู้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 คำถาม ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ความแตกต่างระหว่างช่วงที่นักเรียนเรียนแบบ Online และ On-site เป็นอย่างไร เป็นต้น

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยผ่านการทบทวนวรรณกรรมและวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนั้นออกแบบเครื่องมือวิจัย และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน ในส่วนของแบบสอบถามมีคำแนะนำให้ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถามให้อ่านง่าย ไม่สับสน หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้เรียน (ด้านลบ) ตัดข้อคำถามที่ไม่จำเป็นออก และปรับข้อคำถามจากเดิมในส่วนที่ 1 (จาก 10 ข้อ เป็น 7 ข้อ) ส่วนที่ 2 (จาก 40 ข้อ เหลือ 30) ส่วนที่ 3.1 (จาก 20 ข้อ เหลือ 15 ข้อ) ส่วนที่ 3.2 (จาก 20 ข้อ เหลือ 15 ข้อ) และในส่วนของการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับการเรียงลำดับคำถามให้เข้าใจง่าย จากนั้นนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามจากผู้เรียนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) (กลุณยานิชย์บัญชา, 2549) ปรากฏว่า แบบสอบถามในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) เท่ากับ 0.81 ในขณะที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไซต์ (On-site) เท่ากับ 0.83 ส่วนแบบสอบถามในด้านพฤติกรรมของผู้เรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ อธิบายได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการจัดการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วงสำคัญ ได้แก่ ช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 (Online) และช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 คลี่คลายลง (On-site) โดยปัจจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปให้เห็นว่าจากผลการวิจัยลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนเป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยในด้านใดบ้าง เพื่อให้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้ ส่วนการศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่าจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการได้กำหนดลักษณะ

พฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปและแบ่งออกเป็น พฤติกรรมการคล้อยตาม พฤติกรรมการฟังผู้มีอำนาจ พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ พฤติกรรมการแข่งขัน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมอยู่ในการดำเนินชีวิตของผู้เรียน และเป็นพฤติกรรมด้านการเรียนของผู้เรียน

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมของผู้เรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลงแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมากที่สุด ($M = 4.21$, $SD = 1.0$) เมื่อผู้เรียนกลับมาเรียนในรูปแบบออนไลน์ โดยมีผลการศึกษาดังตาราง 1

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

พฤติกรรมของผู้เรียน	M	SD	ระดับ
1. พฤติกรรมการคล้อยตาม (CFMB)	3.21	1.0	ปานกลาง
2. พฤติกรรมการฟังผู้มีอำนาจ (LTAB)	3.70	0.9	มาก
3. พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (COPB)	4.21	1.0	มาก
4. พฤติกรรมการแข่งขัน (CMPB)	3.07	1.1	ปานกลาง
5. พฤติกรรมก้าวร้าว (AGSB)	1.82	1.0	น้อย
6. พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ (HLPB)	3.08	1.0	ปานกลาง
7. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (DSRB)	3.51	1.1	มาก
8. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (UWTB)	2.68	1.0	ปานกลาง

ตาราง 1 แสดงค่าสถิติเบื้องต้นในด้านพฤติกรรมของผู้เรียน โดยเมื่อเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับเห็นด้วยมากที่สุดไปน้อยที่สุด พบว่าพฤติกรรมที่ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ($M = 4.21$, $SD = 1.0$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือพฤติกรรมการฟังผู้มีอำนาจ ($M = 3.70$, $SD = 0.9$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมก้าวร้าว ($M = 1.82$, $SD = 1.0$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาทั้งในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) และออนไลน์ (On-site) โดยมีผลการศึกษาดังตาราง 2

ตาราง 2

แสดงค่าสถิติเบื้องต้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

พฤติกรรมของผู้เรียน	M	SD	ระดับ
ปัจจัยในช่วงจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Online			
1. ปัจจัยส่วนบุคคล (PSFT)	3.3	1.2	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (EVFT)	3.3	1.3	ปานกลาง
3. ปัจจัยด้านครอบครัว (FMFT)	3.1	1.2	ปานกลาง
4. ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา (EDFT)	3.8	1.1	มาก
ปัจจัยในช่วงจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ On-site			
1. ปัจจัยส่วนบุคคล (PSFT)	3.8	1.1	มาก
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (EVFT)	3.5	1.1	มาก
3. ปัจจัยด้านครอบครัว (FMFT)	3.3	1.2	ปานกลาง
4. ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา (EDFT)	4.0	1.1	มาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติเบื้องต้นด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา ทั้งในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) และออนไซต์ (On-site) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($M = 3.8$, $SD = 1.1$) และ ($M = 4.0$, $SD = 1.1$) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ทั้งในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) และออนไซต์ (On-site) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($M = 3.1$, $SD = 1.2$) และ ($M = 3.3$, $SD = 1.2$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่า ในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาและพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางที่ .376 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ในขณะที่การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไซต์ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาและพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางที่ .495 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยมีผลการศึกษา ดังตาราง 3

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

ปัจจัย /พฤติกรรม	CFMB	LTAB	COPB	CMPB	AGSB	HLPB	DSRB	UWTB
PSFT (Online)	.157	.307*	.304*	.263*	-.045	.075	.361*	.019
EVFT (Online)	.184.	.216*	.297*	.205*	.024	.131	.216*	.066
FMFT (Online)	.141*	.199.	.218*	.189*	.068	.110	.220.	.105
EDFT (Online)	.179*	.312*	.376*	.218*	-.077	.125	.307*	.062
PSFT (On-site)	.177.	.339	.405.	.241*	-.120	.116	.374*	.001
EVFT (On-site)	.173*	.242*	.313*	.173*	-.037	.115	.223.	.110
FMFT (On-site)	.134.	.218.	.249*	.190*	.015.	.094	.219.	.084
EDFT (On-site)	.206.	.381*	.495*	.245*	-.156*	.133	.352*	.009

หมายเหตุ : * $p < .05$, PSFT = ปัจจัยส่วนบุคคล, EVFT = ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม, FMFT = ปัจจัยด้านครอบครัว, EDFT = ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient) พบว่าความสัมพันธ์ในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมากที่สุด ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมากที่สุด ส่วนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (On-site) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการจัดการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมากที่สุด

3. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการสัมภาษณ์ผู้เรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) และการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (On-site) เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ โดยจากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน

จากผลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีทั้งพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมากขึ้น และพฤติกรรมแสดงออกน้อยลง ซึ่งเป็นผลมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน โดยมีผลการสัมภาษณ์ดังนี้

3.1 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านที่เกี่ยวกับภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียน 2) ด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และ 3) ด้านความรับผิดชอบและทักษะที่จำเป็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่เกี่ยวกับภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนที่ผ่านการเรียนในรูปแบบออนไลน์ (Online) เป็นเวลานานและมีการสลับรูปแบบการจัดการเรียนรู้บ่อยครั้ง ส่งผลต่อภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ของตนเอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สมาธิในการจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง โดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากพฤติกรรมการติดสื่อสังคมออนไลน์และเล่นเกมมากขึ้น เช่น การจับกลุ่มกันเล่นเกม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือแม้แต่การเข้าไปสู่เว็บพนันออนไลน์ เป็นต้น

ด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่าลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนที่ผ่านการเรียนในรูปแบบออนไลน์ (Online) มาสู่การเรียนในรูปแบบออนไลน์ (On-site) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะสำคัญ คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อยลงในช่วงจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) และถูกแสดงเป็นพฤติกรรมติดตัวมาจนกระทั่งผู้เรียนกลับมาเรียนในรูปแบบปกติ (On-site) เนื่องจากผู้เรียนอยู่กับตัวเองมากขึ้น ขาดการพูดคุยสื่อสารกับบุคคลอื่นในสังคม ในขณะที่ผู้เรียนบางส่วน

เมื่อเปิดเรียนมาสู่รูปแบบออนไลน์ (On-site) กลับพบว่าผู้เรียนพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น เป็นผลมาจากความรู้สึกเก็บกด และความอึดอัดที่ผู้เรียนสะสมในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online)

ด้านความรับผิดชอบและทักษะที่จำเป็น พบว่าการแสดงออกของผู้เรียนที่เห็นได้ชัดหลังจากกลับมาเรียนในรูปแบบปกติ (On-site) คือการขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งการขาดทักษะที่จำเป็น เช่น การอ่าน จับใจความ การคิด การสื่อสาร เป็นต้น

สรุปได้ว่า หลังจากเรียนในรูปแบบออนไลน์ (Online) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 เป็นระยะเวลานาน เมื่อผู้เรียนต้องกลับมาเรียนในรูปแบบปกติ (On-site) พบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านการแสดงออก ความคิด การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สภาวะทางอารมณ์ที่แตกต่างไป รวมไปถึงการขาดความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการดำเนินชีวิต

3.2 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน

(1) ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านส่วนบุคคล พบว่าผู้เรียนที่มีเป้าหมายของตนเองชัดเจนจะสามารถวางแผนการเรียนของตนเองได้ ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่ารูปแบบการเรียนจะเปลี่ยนไปเป็นการเรียนในรูปแบบออนไลน์หรือออนไลน์ก็ตามแต่ผู้เรียนจะพยายามปรับตัวและตั้งใจอยู่เสมอ

(2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ ด้านสภาพแวดล้อมที่บ้าน สภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมด้านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งแต่ละด้านล้วนส่งผลต่อผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางบ้านมีผลอย่างมากต่อการเรียนของผู้เรียนในช่วงที่โรงเรียนจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องนั่งเรียนแบบออนไลน์ในบริเวณบ้านของตนเอง ซึ่งนักเรียนบางส่วนมีพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง แต่บางส่วนไม่มีพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง ส่งผลให้สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการเรียน นอกจากนี้การเรียนที่บ้านผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ยังทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมในการเรียนคล้ายคลึงกันในช่วงออนไลน์ (Online) คือ การปิดมิด ปิดกล้องเรียน เนื่องจากผู้เรียนไม่พร้อมในการเปิดกล้อง สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนก็ส่งผลเช่นเดียวกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะที่บางกลุ่มชวนเพื่อนเล่นเกมคุยกัน ลอกการบ้านหรือลอกข้อสอบกัน ทำให้เพื่อนที่ตั้งใจเรียนขาดสมาธิในการเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้นในขณะเดียวกันช่วงที่จัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) สภาพแวดล้อมด้านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนเข้าใช้งานได้ง่ายและบ่อยครั้ง ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนโดยตรง

(3) ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัว โดยเฉพาะด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวค่อนข้างมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผลการสัมภาษณ์ผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง พบว่า ผู้เรียนส่วนหนึ่งต้องเรียนไปด้วยทำงานพาร์ทไทม์ไปด้วย เพราะสถานะทางการเงินของทางบ้านไม่สู้ดี เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้ครอบครัวของผู้เรียนมีรายได้น้อยลง บางครอบครัวพ่อแม่ตกงานขาดรายได้ ประกอบกับฐานะทางบ้านที่ยากจนอยู่แล้ว อีกทั้งผู้เรียนต้องเรียนออนไลน์ (Online) ซึ่งผู้ปกครองบางส่วนจำเป็นต้องแบ่งเงินส่วนหนึ่งซื้ออุปกรณ์การเรียนให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนบางส่วนตัดสินใจทำงานพาร์ทไทม์ในช่วงเรียนออนไลน์ (Online) ส่งผลกระทบต่อการเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากการทำงานพาร์ทไทม์ ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในช่วงกลางวันได้ และเมื่อเลิกงานผู้เรียนเหล่านั้นจำเป็นต้องตามงานและตามเรียนภายหลัง ทำให้มีสภาวะเหนื่อยล้า พลังงานในการใช้ชีวิตหายไป บางคนไม่สามารถเข้าเรียนหรือส่งงานได้ทัน ทำให้ผลการเรียนต่ำลงอย่างมาก

(4) ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษามีปัจจัยที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนรู้ และผู้เรียน จากการสัมภาษณ์ผู้เรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน พบว่าการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้กลับไปกลับมาในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้การจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ และสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการซึ่งส่งผลต่อองค์ประกอบของการจัดการศึกษา โดยในด้านการจัดการเรียนรู้มีการปรับเปลี่ยนไปใช้แบบบรรยายมากขึ้น ด้านอุปกรณ์การเรียนที่ไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งครูไม่สามารถตรวจสอบความเข้าใจของ

ผู้เรียนได้โดยตรง เนื่องจากครูและผู้เรียนขาดการสื่อสารกัน ดังนั้นจะเห็นว่าการจัดการศึกษาถูกระทบอย่างมากจากผล การปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน ซึ่งผลกระทบเหล่านั้นนำไปสู่ลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตาม สภาพที่เกิดขึ้นจริง ไม่เพียงแต่ผู้เรียนเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ครูผู้สอนเองก็ได้รับผลกระทบจากส่วนนี้เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วง สถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนนทบุรี แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

1. พฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น พบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมการให้ความร่วมมือมากที่สุด รองลงมาคือพฤติกรรมการฟัง ผู้มีอำนาจ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามลำดับ ในขณะที่พฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับ พฤติกรรมอื่น ๆ คือ พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมด้านลบทั้งสิ้น โดยผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า พฤติกรรมด้านลบมักถูกแสดงออกน้อยเมื่อเทียบกับพฤติกรรมด้านบวก ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพกลับพบว่าพฤติกรรมด้านลบเหล่านั้นปรากฏมากขึ้นในผู้เรียนที่กลับมาเรียนในรูปแบบออนไลน์ (On-site) ภายหลังการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 เนื่องจากการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียน เท่านั้น ในขณะที่การเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ทำให้ข้อมูลที่ไดจากการ สัมภาษณ์มีความละเอียดและได้ข้อมูลทั้งด้านบวกและด้านลบมากกว่า เนื่องจากผู้สอนและผู้ปกครองเห็นความแตกต่าง ด้านพฤติกรรมของผู้เรียนชัดเจนกว่าตัวผู้เรียนเอง โดยผู้สอนมักสังเกตเห็นพฤติกรรมเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะที่ผู้ปกครอง สังเกตเห็นพฤติกรรมการใช้ชีวิตและปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนที่เปลี่ยนไป

จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็น เมื่อกลับมาสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วง สถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง คือพฤติกรรมการให้ความร่วมมือโดยเฉพาะการให้ความร่วมมือเมื่อรู้ว่าสิ่งที่ทำให้เกิด ประโยชน์กับตนเอง และเพื่อให้สิ่งที่ทำสามารถบรรลุเป้าหมายได้โดยพฤติกรรมของผู้เรียนมักให้ความร่วมมือกับกิจกรรม การเรียนรู้ หรือกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้นเมื่อรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้น ๆ หรือเห็นคุณค่าที่เกิดขึ้นต่อ ตนเอง และมักเกิดขึ้นกับผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับ Weiten (1989, อ้างถึงใน เต็มศักดิ์ คทวนิช , 2546) ที่กล่าวว่าผู้เรียนที่ให้ความร่วมมือมักมีสาเหตุมาจากการที่ผู้เรียนคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อร่วมกิจกรรมนั้น ๆ อยู่เสมอ

นอกจากนี้ผู้เรียนหลายคนพยายามตั้งใจเรียนเพื่อเก็บสะสมเกรด และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเก็บสะสมผลงาน ในการยื่นเข้าศึกษาต่อ สอดคล้องกับ กฎแห่งผลที่ได้รับ (Law of Effect) ของ Thorndike ที่กล่าวว่าเมื่อผู้เรียนรู้ว่าในอนาคต จะได้รับผลตอบแทนที่พึงพอใจ ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การตั้งใจเรียน การส่งงาน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น แต่เมื่อผู้เรียนไม่ได้รับผลตอบแทนที่พึงพอใจ ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมที่ตรงกันข้าม (Thorndike, 1991)

ประกอบกับในช่วงของการกลับมาเรียนในรูปแบบออนไลน์ (On-site) ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มากขึ้น อาทิ ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นต้น ครูสามารถออกแบบเนื้อหาให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ไม่น่าเบื่อ จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจและให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ธีรยุทธพัฒน์ ยุกตานนท์ (2564) กล่าวว่าหากเนื้อหาที่เรียนมีความแปลกใหม่ ทันสมัย มีความหลากหลาย ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนได้ อย่างน่าสนใจ เกิดแรงจูงใจในการเรียน สนุกสนานไม่น่าเบื่อ จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น แตกต่างจากช่วง ออนไลน์ที่การเรียนทำให้ผู้เรียนหลายคนรู้สึกเบื่อหน่าย เนื่องจากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ไม่เอื้อต่อการ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนวิทย์ เพ็ญรัตนศิริ และ อนุรักษ์แท่นทอง (2565) ที่ได้กล่าวว่า ช่วงออนไลน์ (Online) ผู้เรียนขาดความสนใจและความกระตือรือร้น บรรยากาศในการเรียนเปลี่ยนไป บางคนไม่มีเวลาเข้า เรียนเนื่องจากต้องช่วยงานที่บ้านหรือทำงานพิเศษ (OECD, 2020)

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นผู้เรียนให้มีความร่วมมือมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนบางคนอาศัยอยู่ ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้และบ้านไม่ใช่พื้นที่ปลอดภัยของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนบางคนแสดงการต่อต้านผู้ปกครอง

โดย Harold Proshansky นักจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมชาวอเมริกาได้ศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อความเป็นตัวตนที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งแวดล้อมกับมนุษย์ในระดับปัจเจกบุคคล ได้กล่าวว่าตัวตนของบุคคลเกิดจากการรับรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นผลจากถิ่นที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม โดยบุคคลไม่ได้จำสภาพแวดล้อมไว้เท่านั้น แต่มักแสดงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดต่อสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ด้วยซึ่งสื่อสารออกมาผ่านการกระทำต่อสภาพแวดล้อม (Proshansky, 1978 อ้างถึงใน มาริสา หิรัญติยะกุล และ นพพล ตั้งสกุล, 2565)

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณไม่สอดคล้องกัน โดยข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้น โดยลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าว ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกเมื่อรู้สึกไม่พอใจหรือถูกขัดใจ ในขณะที่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ผู้เรียนแสดงออกมากขึ้นเป็นพฤติกรรมด้านการแสดงออกตามใจตนเองและพฤติกรรมด้านคำพูด เช่น การทำอย่างอื่นในห้องเรียนขณะที่มีการเรียนการสอนอยู่ การขึ้นห้องเรียนช้า การใช้คำหยาบ เป็นต้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากที่ผู้เรียนหลายคนอยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ขาดการเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมเป็นระยะเวลานาน วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ (2560) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดจากบุคคลรอบตัวที่มีอิทธิพลระหว่างกัน แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมเดียวกัน มักกลายเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน แต่ช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) ที่ผ่านมาส่งผลให้ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมแบบเดียวคือที่บ้าน จึงไม่ได้รับอิทธิพลจากสังคม ไม่มีความรู้ในการโต้ตอบผู้อื่น ขาดการเรียนรู้บรรทัดฐานทางสังคมก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มากยิ่งขึ้น

ซึ่งลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนขาดเป้าหมายในการเรียนไม่รู้ว่าการเรียนรู้นั้นสำคัญอย่างไรกับตนเอง จึงได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อการเรียนออกมาโดยสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาสังคมที่กล่าวว่าพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียนเป็นผลมาจากการมองโลกและการตีความของผู้เรียน นอกจากนี้ เคิร์ต ลูวิน (Kurt Lewin) ยังได้กล่าวว่า การมีเป้าหมาย ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้ารอบตัวผู้เรียนแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และการตีความของผู้เรียน (สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2546) ในขณะเดียวกันพระใบฎีกากิตติพงษ์ และ รัชชานนท์ ศุภพงศ์พิเชฐ (2558) ได้กล่าวว่า หากผู้เรียนมีเจตคติหรือความเชื่อที่ดีต่อสิ่งใด มักจะแสดงพฤติกรรมทางบวกต่อสิ่งนั้น และหากมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดมักส่งผลให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมด้านลบต่อสิ่งนั้น ดังนั้นการแสดงออกของผู้เรียนต่อการเรียนรู้จึงถูกผูกโยงกับการตีความ การเห็นคุณค่าของการเรียนที่มีต่อตนเอง และเจตคติ ความเชื่อต่อการเรียนของผู้เรียนนั่นเอง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กลับสู่ชั้นเรียนปกติ (On-site) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนแล้วนั้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุดคือปัจจัยด้านการจัดการศึกษา รองลงมาคือปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านครอบครัวตามลำดับ ทั้งในช่วงที่ Online และ On-site ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยไม่ได้แตกต่างกันมากนักแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งสิ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) **ด้านการจัดการศึกษา** การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งบุคคลและสังคมผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกทักษะและฝึกอบรมต่าง ๆ โดยองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพสังคมการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัย และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ (Dewey, 1976) แต่เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินที่ไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการเรียนรู้ในรูปแบบปกติในห้องเรียน (On-site) ไปสู่การเรียนรู้ผ่านหน้าจอ (Online) ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการจัดการศึกษาหลายอย่าง อาทิเช่น 1) รูปแบบการสอนส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย 2) อุปกรณ์การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ 3) ประสบการณ์สอนของครูในด้านการสอนในรูปแบบออนไลน์ (Online) มีน้อย ทำให้กระบวนการเรียนรู้ถูกผลกระทบตามสถานการณ์ไปด้วย โดยนรินทร์ นนทมาลย์ และคณะ (2564) ได้สำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่า ปัญหาของการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ที่ส่งผลต่อผู้เรียนมากที่สุดคือปฏิสัมพันธ์ สื่อ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตัวผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อปัจจัยเหล่านี้แตกต่างไปจากเดิมย่อมกระทบต่อการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง ใกล้เคียงกับ ประเสริฐ เกิดมงคล (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้และการนำความรู้มาใช้ มีผลต่อผู้เรียนในระหว่างเรียน โดยส่งผลต่อความราบรื่นในการเรียนและความร่วมมือในการเรียนรู้ของผู้เรียน การกระตุ้นและการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

นอกจากนี้ยังมีผู้เรียนในกลุ่มเปราะบางที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในช่วง COVID-19 เนื่องจากครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอในการสนับสนุนผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนต้องทำงานพิเศษเพื่อช่วยเหลือทางบ้าน นำไปสู่การขาดเรียน ขาดการส่งงาน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในขณะที่เรียน (OECD, 2020) อีกทั้งผู้เรียนบางคนยังเกิดความเหนื่อยล้าทางด้านร่างกายและจิตใจไม่สามารถแบกรับภาระอันหนักอึ้งนี้ได้

2) ด้านตัวบุคคล ตัวผู้เรียนแต่ละคนอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทั้งด้านการเลี้ยงดู การสนับสนุน กลุ่มเพื่อน ความชอบส่วนตัว แนวคิดในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้ผู้เรียนมีเป้าหมายต่อตนเอง เจตคติต่อการเรียน และการวางแผนในอนาคตที่ต่างกันออกไป ส่งผลต่อพฤติกรรมและการแสดงออก หากผู้เรียนมีเป้าหมายด้านการเรียนต่อในอนาคต มักส่งผลให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง โดยเบญจพร สว่างศรี และ ปริญญญา เกิดปัญญา (2564) กล่าวว่า ผู้เรียนถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ดังนั้นจึงมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนที่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้จะสามารถกำกับตนเองให้สนใจในเรื่องที่เรียน ทำแบบฝึกหัด การบ้านต่าง ๆ ได้ และนอกจากนี้นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวว่า เป้าหมายหรือความคาดหวัง จะช่วยให้เกิดการผลักดันและกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (เดมศักดิ์ คทวนิช, 2546) โดยผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนมักเป็นผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ (วัชรารณ อมรศักดิ์, 2556) มีการวางแผนในอนาคตมากกว่าผู้เรียนที่ไม่ทราบว่าตนเองต้องการเรียนต่อในสาขาวิชาใด นำไปสู่การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เห็นความสำคัญของการเรียนต่อตนเอง (พระใบฎีกาภิกขิตพงษ์ และ รัชชานนท์ ศุภพงศ์พิเชฐ, 2558) ดังนั้นผู้เรียนเหล่านี้มักมีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตั้งใจเรียน เข้าเรียน และทำงานตรงตามเวลาที่กำหนด (กรฎา มาตยากร และ ตูแวญโซะ กุจิ, 2563; นวรัตน์ ศึกษากิจ, 2561) ไม่ว่ารูปแบบการเรียนจะเปลี่ยนไปมากน้อยเพียงใดก็ตาม

3) ด้านสภาพแวดล้อมและครอบครัว สภาพแวดล้อม คือทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ มีหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา โดยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมากคือสภาพแวดล้อมหลังคลอด (เดมศักดิ์ คทวนิช, 2546) เมื่อมีด้านใดด้านหนึ่งในสังคมเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะนำมาซึ่งปัญหาที่เป็นวงกว้างมากขึ้น โดยอาจเกิดจากตัวบุคคล ครอบครัว และสภาพแวดล้อมในสังคม (ปัจฉาภว วรวัณชัย, 2563) ดังนั้นการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้สภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนในชั้นเรียนที่มีเพื่อน มีครูผู้สอน มีห้องเรียน และอุปกรณ์การเรียนรู้อันสามารถสัมผัสได้โดยตรงไปสู่การเรียนผ่านหน้าจอเป็นหลัก ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียน การแสดงออก และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นเมื่อสภาพแวดล้อมในการเรียนเปลี่ยนไปย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้เรียนไม่มากนักน้อย โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในครอบครัว ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่หล่อหลอมผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (อัญญาณี โคตรธา, 2564) โดยในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ที่บ้านเกือบ 100% พบว่าผู้เรียนที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีความพร้อมในการเรียนทั้งรูปแบบออนไลน์ (Online) และออนไซต์ (On-site) เนื่องจากผู้ปกครองเอาใจใส่และสนับสนุนผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ในขณะที่ผู้เรียนบางส่วนที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องทำงาน ปล่อยให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองที่บ้าน โดยที่ไม่มีบุคคลอื่นคอยดูแล ตักเตือน หรือให้คำแนะนำ ผู้เรียนมักหลุดออกจากห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ (2563) และ มนต์ สูงประสิทธิ์ (2560) ที่ได้กล่าวว่า หากคนในครอบครัวแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดูแลเอาใจใส่ ผู้เรียนมักซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้นจากคนในครอบครัวจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูง สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้เป็นอย่างดี

การเรียนในรูปแบบออนไลน์ (Online) ผู้เรียนมักเข้าใช้งานสื่ออินเทอร์เน็ตได้ง่าย และสามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลาในขณะที่เรียน อีกทั้งการเข้าใช้สื่อออนไลน์เป็นระยะเวลานานและบ่อยครั้งจะส่งผลทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต (หยาดพิรุณ สุรารากรกุล, 2560; ปิยะ ทองบาง, 2564) อารมณ์สังคม และการเรียนของผู้เรียน (ปิยะ ทองบาง, 2564) ดังนั้นการเจอกับสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้มากนัก ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้เรียน (สุวิไล เรียงวัฒนสุข, 2558)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า ในช่วงการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาและพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากการจัดการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) โดยรูปแบบการสอนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ บูรณาการการเรียนรู้ใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้มากขึ้น (เบญจพร สว่างศรี และ ปริญญญา เกิดปัญญา,

2564) อีกทั้งการจัดการศึกษาช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยที่เรียกว่า วัยรุ่น ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างมากส่งผลให้มีความสับสน มีความกดดัน และไม่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Jackson & Bosma, 1990) หากครูผู้สอนหรือโรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนรู้ที่เข้าใจวัยรุ่น สร้างความกดดันมากเกินไปจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการต่อต้านสังคม แต่หากการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาตนเองได้มีความเป็นอิสระ ครูคอยให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง (นุชลี อุปภัย, 2558) จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองมากขึ้นรู้สึกกลมกลืนกับสังคมนำไปสู่การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1) การจัดการศึกษา มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรม การให้ความร่วมมือของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนมีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง เช่น กิจกรรมกลุ่ม เกม สถานการณ์ปัญหา เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องจัดการเรียนรู้ที่เข้าใจผู้เรียน ไม่เข้มงวดหรือกดดันผู้เรียนมากเกินไปเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน เห็นความสำคัญ และมีเป้าหมายในการเรียน

2) สถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อการดูแลเอาใจใส่และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน เนื่องจากหากบุคคลเหล่านี้ปล่อยปละละเลยผู้เรียนมักส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่พึงประสงค์มากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมักหันไปให้ความสำคัญกับสื่อสังคมออนไลน์ และกลุ่มเพื่อน เช่น สถานศึกษาควรสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอและจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมาะสม ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดไม่ควรปล่อยให้ผู้เรียนใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างล้าพั้งมากเกินไป เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยในครั้งถัดไป ผู้วิจัยอาจต้องเก็บข้อมูลจากผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นร่วมด้วย เพื่อให้เห็นภาพของพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนชัดเจนขึ้น

2) การวิเคราะห์ผลจากการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ อาจต่อยอดข้อมูลโดยการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้เรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน หรือความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของผู้เรียนในแต่ละด้านว่าสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งช่วยให้เกิดประโยชน์ในเชิงความรู้มากกว่าการศึกษาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรรณ มาตยากร และ ดุวญุโษะ กุจิ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาพลศึกษา (กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป) ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 31(1), 149-58.

กรมควบคุมโรค. (2563). รายงานสถานการณ์โรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019. กระทรวงสาธารณสุข. <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no28-310163.pdf>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ให้สถานศึกษาในสังกัดและกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ.

<https://www.bic.moe.go.th/index.php/2021-08-19-21-31-29/2297-covid2-1-64>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ยกเลิกกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 . สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

<https://ops.moe.go.th/360%E0%B8%A8%E0%B8%98-%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A8%E0%B8%AF-%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%89/>

เดิมนักดี คทวนิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- ธรรมาพัฒน์ ยุทธานนท์. (2564). การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 10(2), 509-520.
- อิตติชัย พันธนี และ กันทิลา ทวีวิทยกร. (2564). รายงานผลการทบทวนสถานการณ์โรคโควิด-19. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. <http://www.thaincd.com/document/file/download/knowledge/COVID19.65.pdf>
- นรินทร์ นนทมาลย์, นริศรา เสือคล้าย, กัลลรา ภูมิล่า, สุมิตรา อินทะ, และ ณัฐพงษ์ พรหมวงษ์. (2564). การสำรวจปัญหาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในมหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 16(20), 61-72.
- นวรรตน์ ศึกษากิจ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยกรรมของโรงเรียนอาชีวศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.
- นุชลี อุภัย. (2558). *จิตวิทยาการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร สว่างศรี และ ปริญญา เกิดปัญญา. (2564). การศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการ มทร. สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(2), 273-290.
- ปัทมา วรวัฒน์ชัย. (2563). พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสังคม. *Journal of Information*, 19(2), 1-15.
- ประเสริฐ เกิดมงคล. (2565). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยม ในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง. *วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 9(1), 121-140.
- ปิยะ ทองบาง. (2564). ความสัมพันธ์ของการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 12(2), 1-10.
- พระใบฎีกาจิตติพงษ์ และ รัชชานนท์ ศุภพงศ์พิเชฐ. (2558). จิตวิทยาสังคมกับการปรับพฤติกรรมการรับรู้ของบุคคลในการดำรงชีวิต. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 1(2), 11-22.
- ภิญโญ วงษ์ทอง และ สมเสมอ ทักษิณ. (2565). การศึกษาความพร้อม พฤติกรรมการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 12(2), 166-180.
- มนัศ สูงประสิทธิ์. (2560, 4 กันยายน). *อิทธิพลของครอบครัวที่ส่งผลต่อตัวเด็กโดยตรง*. RAMA channel: <https://www.rama.mahidol.ac.th/ramachannel/article/%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%9C/>
- มาริสา หิรัญติยะกุล และ นพดล ตั้งสกุล. (2565). การศึกษาอัตลักษณ์ถิ่นที่ในสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้าง. *Journal of Architectural/Planning Research and Studies*, 19(1), 99-113.
- รัตนวัชร เพ็ญรัตนหิรัญ และ อนุรักษ์ แท่นทอง. (2565). ผลกระทบและกลยุทธ์การรับมือในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19. *Journal of Modern Learning Development*, 7(4), 208-231.
- รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ. (2563). การอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย: การทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 43(1), 1-9.
- วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์. (2560, 15 พฤศจิกายน). *จิตวิทยาสังคม (Social Psychology)*. คณะจิตวิทยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/socpsy>
- วัชรภรณ์ อมรศักดิ์. (2556). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมไม่รู้ใฝ่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. <http://bsris.swu.ac.th/thesis/5>
- สิทธิโชค วรานุถสันติ. (2546). *จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์*. เม็ดทรายพรินติ้ง.
- สุวิไล เรียงวัฒนสุข. (2558). *ความเป็นมาของวิชาจิตวิทยาสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. old-book: [http://old-book.ru.ac.th/e-book/p/PC266\(55\)/PC266-1.pdf](http://old-book.ru.ac.th/e-book/p/PC266(55)/PC266-1.pdf)
- หยาดพิรุณ ศุภรากรกุล. (2560). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 53-71.

อัครเดช ฐิติสุภากร และ สยมภู หาญภักดีสกุล. (2566). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมความพร้อมทางดานอณูมณิและเครื่องประดับแบบออนไลน์และแบบออนไซต์. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งรัตนโกสินทร์*, 5(2), 47-59.

อัญญาณี โคตรธา. (2564). อิทธิพลแลความคาดหวังของสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น. Pathumpit: <http://www.pathumpit.ac.th/online-covid-64/5-health/anyanee/m3/khow-2.1-pdf.pdf>

ภาษาอังกฤษ

Dewey, J. (1976). *Moral Principle in Education*. Houghton Mifflin Co.

Jackson, S., & Bosma, H. (1990). *Coping and self-concept in adolescence*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

OECD. (2020, 19 November). *The impact of COVID-19 on student equity and inclusion: supporting vulnerable students during school closures and school re-openings*. https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=434_434914-59wd7ekj29&title=The-impact-of-COVID-19-on-stu

Thorndike, R. (1991). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education*. Macmillan.

World Health Organization. (2021, may 13). *Coronavirus disease (COVID-19)*.

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>